

A HTMT HÍREI**A Magyar Tudományos Akadémiáról tárgyilagosan**

Az elmúlt hetekben látványosan megszorodtak a sajtóban a 200 éves Magyar Tudományos Akadémia és egyes tagjai elleni személyes támadások. Ebben a kampányban egymást követik a megszólalók indulatos, az Akadémia egésze és tagjai ellen uszító, fenyegető, vállaltan politikai és ideológiai elfogultságot tükröző támadásai. Ezek többségükben a tényeket figyelmen kívül hagyó vagy önkényesen értelmező, esetenként személyeskedő, szándékosan megtévesztő, hangulatkeltő írások, amelyek az Akadémia hitelességét és az iránta megmutatkozó társadalmi bizalmat próbálják aláásni. [...] A lejárató kampányt folytatók alaptalan, hamis és elfogadhatatlan állításait az Akadémia határozottan és egységesen visszautasítja. Az Akadémia küldetésével, működésével, tagságával kapcsolatban az alábbi tényekre hívja fel a figyelmet, cáfolva valamennyi megtévesztő vádat... Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Határon túli magyar tudományos intézetek és szervezetek ünnepi hónapjának megnyitója

Május 12-én megnyitó ünnepséggel vette kezdetét a Magyar Tudományos Akadémia Felolvasótermében a határon túli magyar tudományos intézetek és szervezetek ünnepi hónapja. [...] A nyitóelőadást Kocsis Károly geográfus akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának elnöke tartotta meg Magyar tudományosság határainkon túl címmel. A nap többi részében a legpatinásabb határon túli magyar tudományos szervezet, az 1859-ben alapított, 1990-ben újjáalakult Erdélyi Múzeum-Egyesület mutatkozott be. [...] A nap zárásaként Kocsis Károly akadémikus a székház aulájában megnyitotta a Magyar tudományosság a nagyvilágban című kiállítást... Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Nobel-díjasok és neves külhoni kutatók az Akadémia ünnepi közgyűlésén – Videókon az AMAT-konferencia összes előadása

Karikó Katalin, May-Britt Moser, Edward Moser, Aaron Ciechanover és Lovász László, az MTA volt elnöke is részt vett az Amerikai Magyar Akadémikusok Társasága kétnapos bicentenáriumi konferenciáján, az idén 200 éves Magyar Tudományos Akadémia megújult székházában. A Nobel-, illetve Abel-díjas kutatókon kívül olyan neves, külföldi egyetemeken dolgozó, oktató magyar tudósok tartottak előadást, mint Sztipanovics János, Szabó Gyöngyi, Maliga Pál, Tardos Éva, Buzsáki György vagy Barabási Albert-László. Az előadásokról készült felvételek cikkünkben megnézhetők... Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Lapszemle: Magyar Tudomány 2025/5.

Örömmel értesítjük, hogy megjelent a Magyar Tudomány legújabb száma, amely elérhető az alábbi linken elektronikus formátumban. Folytatódik a folyóirat bicentenáriumi összeállítása, melyet ezúttal a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztálya jegyez. Az agrárium átalakulásának tudományos megalapozása kétszáz év tükrében címmel. Vendégszerkesztők: Balázs Ervin – Szendrő Zsolt – Popp József. [...] A könyvszemle rovatban Mátyás Csaba írását találják Bartha Dénes – Bende Attila: A dualizmus időszakának erdész polihisztora: Fekete Lajos akadémikus élete és munkássága című kötetről... Forrás: Akjournals.com: [teljes cikk >](#)

Hét külhoni magyar tudós munkáját ismerték el Arany János-díjjal az Akadémián

Az Amerikai Magyar Akadémikusok Társasága és a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjai által szervezett bicentenáriumi tudományos konferencián átadták az Arany János-díjakat és -érmeket, amelyekkel külhoni magyar kutatók munkáját ismeri el az Akadémia. Az MTA elnöke átadta a határon túli magyar tudományos élet képviselőinek az Arany János-díjakat és -érmeket, kifejezve a Magyar Tudományos Akadémia megbecsülését azon kutatók iránt, akik a határon túli magyarság tagjaként kiemelkedő részt vállaltak és vállalnak a nemzeti tudatot is erősítő, értékteremtő tudományos munkából. [...] 2025-ben az Arany János-életműdíjat Tigyi Gábor biokémikus, farmakológus, a Kaliforniai Egyetem professzora, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja kapta. [...] Az Arany János-díj Kiemelkedő Tudományos Teljesítmény díját idén két kutatónak ítelték oda... Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Új, vajdasági tagokat választott az MTA

A Magyar Tudományos Akadémia szerdán a 199. közgyűlésén megválasztotta új tagjait. A közös akadémiai jelöltlistára felkerült 136 kutató közül választotta meg az Akadémikusok Gyűlése az MTA új rendes, levelező, külső és tiszteleti tagjait. A tagválasztást követően a Magyar Tudományos Akadémiának 294 rendes, 71 levelező, 201 külső és 191 tiszteleti tagja van. Vajdaságból/Szerbiából a testület az Orvosi Tudományok Osztálya külső tagjává választotta a Tiszaszentmiklóson született Bálint Béla professzort, tudományos tanácsadót, akadémikust, a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia levelező, illetve rendes tagját.

Szűkebb szakterülete: transzfuziológia, hematológia. Jelentős szerepet vállal az utánpótlás-nevelésben. [...] A Műszaki Tudományok Osztályának a Zentán született Cvetičanin Pintér Livia is tagja lett. Az Újvidéki Egyetemen professor emeritus. Szakterülete az alkalmazott mechanika, a mechanizmusok dinamikája, a rezgés... Forrás: [Magyarszo.rs: teljes cikk >](#)

Három tudós gyarapítja az MTA romániai külső tagjainak sorát

László Attila Zoltán Sepsiszentgyörgyön született 1940-ben. Kolozsvári egyetemi tanulmányai után a jászvásári Alexandru Ioan Cuza Tudományegyetem régész-történész oktatója lett, ma professor emeritusa. Régész, közelebbi szakterülete Közép-, Kelet- és Délkelet-Európa neolitikuma, réz-, bronz- és kora vaskora. [...] Kristály Sándor 1975-ben született Csíkszentdomokoson. A Babeş–Bolyai Tudományegyetem és az Óbudai Egyetem matematikaprofesszora. Szakterületei: variációszámítás, geometriai analízis és alkalmazásai. [...] Tanczos Vilmos 1959-ben született Csíkszentimréen. Habilitált a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen. Egyetemi tanár 2016 óta a BBTE BTK, Magyar Néprajz és Antropológia Intézetben és a Hungarológia Doktori Iskolában. Szűkebb szakterülete: szövegfolklor, vallásetnológia, dialektológia, szociolingvisztika, nyelvpolitika... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Fókuszban a tankönyvtörvény – Az MNT benyújtja módosítási javaslatait

Újvidéken szervezték meg a tankönyvtörvény módosítására vonatkozó tervezet nyilvános vitáját. Dejan Vuk Stanković oktatási miniszter kifejtette: a törvénymódosítás célja a nemzeti identitás megerősítése, a hagyományok ápolása, az anyanyelv tisztelete, ugyanakkor az interkulturalitás és a kulturális örökség megőrzésének előmozdítása is. Az összejelvetelen Fremond Árpád, a Magyar Nemzeti Tanács elnöke is felszólalt. [...] A tervezet értelmében úgynevezett nemzeti jelentőségű tankönyvek kerülnek bevezetésre az általános iskolák számára olyan tantárgyakból, mint a szerb nyelv, a természet és társadalom, történelem, földrajz, zene és képzőművészet. Emellett különleges jelentőségű tankönyvek készülnek a nemzeti kisebbségek számára is. A miniszter hangsúlyozta, hogy ezek a tankönyvek állami kiadó gondozásában, állami nyomdában készülnek majd... Forrás: [Magyarszo.rs: teljes cikk >](#)

Az MNT 71 vajdasági iskola magyar nyelvű oktatását támogatja

Ünnepélyes keretek között írta alá a Magyar Nemzeti Tanács (MNT) a támogatási szerződéseket az oktatási pályázat nyerteseivel Szabadkán, a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar dísztermében. A rendezvényen 71 vajdasági általános iskola képviselője vehette át hivatalosan is a támogatásról szóló dokumentumokat. [...] Összesen 537 pályázat érkezett be, ezek közül 363 szervezet és intézmény nyert el támogatást. [...] Idén szám szerint 19 777 vajdasági magyar család pályázott a Szülőföldön magyarul támogatásra, míg tavaly összesen 19.603 igénylés érkezett. [...] Juhász Bálint, a tartományi képviselőház elnöke Antalovics Pétert, a Forum könyvkiadó új igazgatóját fogadta... Forrás: [Vajma.info: teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#)

Tanácskozás: Mi ma a könyvtárak szerepe?

Hagyomány és megújulás – a könyvtárak szerepe a 21. században címmel tartottak szakmai tanácskozást Zentán. A rendezvény főszervezője a tevékenységének huszadik évfordulóját ünneplő Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a koordinálásában működő Kapocs Könyvtári Csoport volt. [...] Kormányos Katona Gyöngyi, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet igazgatója: „A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet egész évben szakmai programokkal szeretne megemlékezni fennállásának és tevékenységének húszéves évfordulójáról... Forrás: [Pannonrtv.com: teljes cikk >](#)

A bukovinai székelyek és a velük együtt élők kultúráját kutatta a szabadkai tanítóképző csapata

Az Újvidéki Egyetem szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar Kultúrakutató Műhely tagjai múlt péntektől vasárnapig az Al-Duna mentén, Hertelendyfalván végeztek terepmunkát. A Dél-Bánátban történt kutatás az AKTPCM segítségével és az Európai Unió pénzügyi támogatásával valósult meg az Interreg VI-A IPA Magyarország-Szerbia együttműködési programon belül A határ, ami nem választ el nevű pályázat részeként. [...] Fehér Viktor, az MTTK tanársegédje elárulta, hogy előzőleg októberben már jártak Hertelendyfalván kutatni. Elmondta, hogy a néprajzi-antropológiai terepmunkát az jellemzi, hogy többször visszatérnek a terepre, ezzel is kifejezve az adott közösség felé elkötelezettségüket. Az adatközlőik főként a Tamási Áron Székely-Magyar Művelődési Egyesület tagjai voltak, de lehetőségük nyílt szlovákokkal is beszélgetni... Forrás: [Magyarszo.rs: teljes cikk >](#)

Fiatalkutatók tanácskoznak Hertelendyfalván

Hertelendyfalván, a Tamási Áron Székely-Magyar Művelődési Egyesület kistermében mutatkozik be az Eötvös Loránd Tudományegyetem Márton Áron Szakkollégiuma szombaton, május 31-én. A rendezvényen fiatal kutatók tartanak előadásokat a

vajdasági magyarság múltjáról, jelenéről és identitásformáló tényezőiről. [...] Marko Čudić, a Belgrádi Egyetem Filológiai Karának hungarológiai tanszékvezetője, az MTA külső köztestületének tagja tart plenáris előadást Szabó Magda Ókút című regényének fordítási nehézségeiről. [...] A délelőtti szekciókban különböző társadalmi és történeti témák lesznek napirenden... Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Kötet: Tükörkép háttérrel

Földi Erzsébet Tükörkép háttérrel című kötetét mutatták be a szabadkai Népkör Magyar Művelődési Központban. [...] Az Életjel Kiadó gondozásában megjelent mintegy 150 oldalas mű jellegét tekintve néprajzi memoár, amelyben novellák és rövid történetek szerveződnek összefüggő emlékirattá. Földi Erzsébet a családjá 20. századi krónikáját írja meg, amelynek szereplői gyalró kisemberek ugyan, de alapvetően jó emberek és többnyire ilyen értékeket is hagynak utódaikra... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Kötet: Ittvarnoktól Udvarnokig – Szülőfalum története

Udvarnokon mutatták be Precz István Ittvarnoktól Udvarnokig – Szülőfalum története című kötetét, amely egyszerre helytörténeti munka és önéletrajzi írás. [...]Az Ittvarnoktól Udvarnokig című könyvében a szerző azt mutatja be, miként alakult a falu népessége az idők során, és ezek a változások milyen hatással voltak a helyi magyarság helyzetére. [...] Mezei Zsuzsanna, szerkesztő: „Annyiszor volt itt betelepítés, annyszor keveredett a lakosság, hogy végül is ez van ami van, hogy nincs magyar osztály stb, és ebben a könyvben nagyon szépen, lépésről-lépésre lehet ezt végigkövetni... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Videó: Megújul a magyarcsernyei Szent Ágota-templom orgonája

Megújul a magyarcsernyei Szent Ágota-templom 181 éves orgonája. A munkálatok első lépéseként az orgona szerkezeti részét renoválták, és várhatóan hamarosan ismét eredeti pompájában tündököl. [...] Apró Tibor, orgonaépítő és –javító ismertette: Az orgona – így szoktunk fogalmazni, hogy – a korának megfelelő állapotában van, hiszen azért a 181 év alatt rengeteg javításnak, karbantartásnak a nyoma látszódik. Voltak közöttük szakszerű karbantartások, voltak közöttük olyanok is, amik láthatóan nem nagyon értett az orgonaépítészethez az, aki hangolta, vagy éppen javította az adott hibáját... Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

10 éves az újvidéki Európa Kollégium

1400 Újvidéken tanuló egyetemi hallgatónak nyújtott elszállásolást a székvárosi Európa Kollégium. Az intézmény pénteken ünnepelte 10 éves évfordulóját. [...] Snejder-Sára Ildikó, az Európa Kollégium igazgatónöje elmondta: A jubileum számunkra nemcsak ünnep, hanem visszatekintés is, és megerősítés is abban, hogy jó úton haladunk, és hogy ezt az irányt kell folytatnunk a jövőben is... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Kiállítás: Modernizmus Baján

Közel 90 festészeti és szobrászati alkotás érkezett a bajai múzeum gyűjteményéből Szabadkára, melyek a 20. századi modern magyar művészetet mutatják be, bajai különlegességekkel. [...] N. Kovács Zita a tárlat kurátoraként mutatta be a kiállítást. A 20. század első 5-6 évtizedéből válogattak össze olyan műveket, amelyeknek bajai, illetve bácskai kapcsolódásai vannak, vagy a Türr István Múzeum törzsanyagához kapcsolódó történetük van... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Palikatúrák a Telepen

„Hogy miért nevezem másodrangú művészetnek a karikatúrát és általában a humor műfajait? Nyilvánvalóan Platónra hivatkozhatok, aki kapitális művében, az Államban megkövetelte, hogy a művészek sose fessenek nevető isteneket, mert ami magasztos és erkölcsös, az eleve komoly. A nevető ember így a platóni hagyományra épülő elméletekben szemben áll a mindig mogorva istenalakokkal.” [...] Közben elmosolyodunk, amikor Léphaft Pál friss pápakarikatúrájára téved tekintetünk, amely rajz máris kikerülhetett valamelyik kiállítótér falára... Forrás: Balk.hu: [teljes cikk >](#)

Két vajdasági Arany János-érmes

Magyar Tudományos Akadémia Az Arany János-érem olyan külhoni magyar tudósok, kutatók kitüntetésére szolgál, akik a külhoni magyar tudományos közélet szervezésében, irányításában, az egyetemi oktatásban, tudományos könyvkiadásban, muzeológiai, levéltári, könyvtári munkában, tudományos ismeretterjesztésben, azaz általában a külhoni magyar tudományosság és közösség ügyének előmozdításában szereztek kiemelkedő érdemeket. [...] Szalma József jogász, a Vajdasági Magyar Tudományos Társaság egyik alapító tagja, jelenlegi elnöke az elmúlt több mint fél évszázadban a vajdasági magyar tudományos közélet szervezésében, irányításában, az egyetemi oktatásban, könyvkiadásban, tudományos ismeretterjesztésben szerzett kiemelkedő érdemeket. [...] Lengyel László agrármérnök, az állattenyésztés-tudomány doktora, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületének külső tagja... Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Mák Ferenc az idei Herceg János-díjas

A Kovács Jolánka író, Silling István nyelvész és L. Móger Tímea költő, szerkesztő alkotta bírálóbizottság április 18-án meghozott, egybehangzó döntése alapján a zombori Bielitzky Károly Városi Könyvtár a 2025. évre szóló Herceg János Irodalmi Díjat eddigi életművének jelentősége elismeréséül Mák Ferenc irodalom- és művelődéstörténésznek, bibliográfusnak, írónak, publicistának ítélte oda. [...] Mák Ferenc doktori értekezésének címe A Cicelle virágoskertjének díszai (Irodalom és nemzeti újjászületés a Délvidéken 1867–1920). [...] Magyar irodalom a Délvidéken a Trianon utáni években című cikk Mák Ferenc tollából... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

A kormány tisztázta, mit tartalmaz a kettős állampolgárságról szóló törvénytervezet

Olekszij Csernisov, Ukrajna nemzeti egységért felelős miniszterelnök-helyettese közzétette a 11469-es számú törvénytervezethez kapcsolódó magyarázatokat a többes állampolgárságról. [...] A minisztérium által közzétett infografika szerint az ukrán állampolgárok számára a törvény lehetővé tenné a már meglévő külföldi állampolgárság legalizálását, valamint azt, hogy hivatalosan másik ország állampolgárságát is felvehessék anélkül, hogy le kellene mondaniuk az ukrán állampolgárságról... Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Elindult a Déryné Határtalan Program

Nagy sikert aratott a Déryné Határtalan Program, melynek kárpátaljai nyitórendezvényeit május 20-21-én Beregszászban és Nagydobronyban tartották. A 2025-ben induló Határtalan Program nagyszabású színházi kezdeményezés, amelynek elsődleges célja a külhoni területeken élő magyar közösségek kulturális életének támogatása. Kárpátalján a Rákóczi Szövetség, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség és a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház együttműködésével valósul meg. Az első két úgynevezett témnapra, több mint ezer nézővel Beregszászban és Nagydobronyban került, kerül sor május 20-21-én... Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Újraindul a Zrínyi Ilona Kárpátaljai Támogatási Program

Ismét elérhető a kárpátaljai magyarságot segítő kiemelt szociális program, amely az elmúlt években több ezer pedagógusnak, kulturális szereplőnek, egészségügyi dolgozónak és családnak nyújtott kézzelfogható támogatást. [...] A program lebonyolítója idén is a „KMKSZ” Jótékonyági Alapítvány, amely a helyi igényekhez és viszonyokhoz igazodva gondoskodik a források eljuttatásáról az érintettekhez... Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Hogyan látják a magyar–ukrán feszültséget Kárpátalján?

Az ukrán–magyar kémügy kirobbanása után felbukkantak Kárpátalján azok az ukrán nacionalista csoportok, amelyek a háború eleje óta elcsendesedtek. Most azt szorgalmazzák, a magyar civil szervezeteket kiáltsák ki külföldi ügynököknek. [...] Magyarellenes incidensek ugyanakkor Zubánics László, az MTA külső köztestületének tagja szerint nem történtek az elmúlt időszakban Kárpátalján. Folytatódnak a kisebbségi jogok bővítése terén zajló tárgyalások is – pedig úgy tűnt, ezeket is ellehetetleníti az ukrán–magyar konfliktus. [...] Egyelőre ez egy „kívánságlista”, garanciák nélkül, de amennyiben a szakoktatásról szóló törvényt véglegesen elfogadják, [...] „Ebben a törvényjavaslatban benne van minden, amit az oktatás nyelvéről, az oktatási folyamatokról, az iskolán belüli és kívüli kommunikációról a kisebbségek elvárásai tartalmaztak... Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Sikeresen lezajlott a XIX. Kárpátaljai Tudományos Diákköri Konferencia

Május 16-án a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola adott otthont a XIX. Kárpátaljai Tudományos Diákköri Konferenciának, melyet a beregszászi főiskola és a „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány szervezett az Országos Tudományos Diákköri Tanács TDK Határok nélkül programjával együttműködve. [...] Az idei eseményen összesen 49 hallgató mutatta be 50 pályamunkáját, nyolc tudományterületre bontva. A szekciók legjobbjai az értékes szakmai tapasztalatok mellett elismeréssel térhettek haza, hiszen ösztöndíjban is részesültek. [...] Csernicskó István, a Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács elnöke különdíjat adományozott mind a nyolc szekció legkiemelkedőbb előadóinak... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Helyzetkép: A Técsői Magyar Tannyelvű Hollósy Simon Líceum

A szórványvidéken kiváltképp fontos a magyar tannyelvű líceumok megléte, hiszen bástyákként őrzik az asszimiláció hullámverésének kitett sziget- és szórványmagyarságot a felolvasástól. Közéjük tartozik a Técsői Magyar Tannyelvű Hollósy Simon Középiskola, melynek igazgatójával, Pávik Tündével lapunk munkatársa beszélgetett el a tanintézet helyzetéről. [...] Az utóbbi években nő, fogy vagy egy szinten mozog a diáklétszám? – Az utóbbi években kicsit fogyott, a múlt tanévben 388-an tanultak nálunk. [...] A diákok közül hány százalék él vegyes házasságban, s ők mennyire beszélik jól a magyar nyelvet? – Sajnos,

városunkban egyre kevesebb a színmagyar család. Vegyes családból van bőven, de sajnos, ezekben inkább az ukrán nyelvhasználat dominál. Osztályonként a tanulók 15–20 százaléka beszél magyarul tanulmányai kezdetén, a többiek az iskolánkban tanulják meg a nyelvet... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Startupverseny az Ungvári Nemzeti Egyetemen

Az Ungvári Nemzeti Egyetemen megrendezték az innovációs verseny – UzsNU Startup – döntőjét. Az éves megmérettetés fináléjában 13 csapat mutatta be projektjeit a szakmai zsűrinek és a meghívott vendégeknek. [...] A bemutatkozó prezentációk eredményeként öt díjazott projekt kapott pénzügyi támogatást az egyetemről és a szponzoroktól: I. helyezett (megosztott díj): „Törpe Segítő Iskolája” – egy oktatási-játékos online platform, amely a szülőknek nyújt segítséget speciális nevelési igényű gyermekek iskolán kívüli fejlesztésében. „Egyoldalas pneumatikus abroncs” – újítás harci körülményekhez tervezett strapabíró járműabroncs formájában... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Pedagóguskonferencia a kárpátaljai művészeti iskolák oktatói számára

A kárpátaljai magyar művészeti nevelés egyik fontos eseményére került sor május 10-én a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Esztergom termében, ahol a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) szervezésében megrendezték a művészeti iskolákban oktató pedagógusok szakmai konferenciáját. [...] A rendezvényt Kepics Andzselika, a KMPSZ Művészeti Iskolákban Oktató Pedagógusok Szekciójának vezetője nyitotta meg. Mint elmondta, az idei eseményt 63 pedagógus tisztelte meg jelenlétével 15 művészeti iskolából... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Műhelymunka Beregszászban – értékeink nyomában

A Kárpát-medencei Értékmentő Alapítvány szervezésében május 9–11. között került sor a kárpátaljai műhelymunkára, amelynek Beregszász adott otthont. A Pásztor Ferenc Közösségi és Zarándokházban megtartott rendezvény célja az volt, hogy közös gondolkodásra ösztönözze a résztvevőket a magyarságot érintő aktuális problémákról, különös tekintettel a helyi fiatalokat érintő kihívásokra... Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Brüsszelben jártak a Rákóczi-főiskola hallgatói

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola nemzetközi kapcsolatok és történelem szakos hallgatói háromnapos tanulmányúton vettek részt Brüsszelben, az Európai Unió központjában. A látogatás célja az volt, hogy a diákok testközelből ismerjék meg az uniós intézmények működését, valamint hogy betekintést nyerjenek a kárpátaljai magyar közösség érdekképviselésének európai szintű munkájába. [...] A tanulmányút egyik legfontosabb eseménye a május 20-i rendezvény volt az Európai Parlamentben, amely Kockázatnak kitett mentális egészség a nők körében. Az Ukrajnában élő kárpátaljai nők rezilienciája címmel került megrendezésre... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Könyvbemutató: Mozaikkockák Kárpátalja múltjából

Bemutatták a Mozaikkockák Kárpátalja múltjából. Egy tájkelet-jegyzeti (in memoriam Várad-Sternberg János) című kötetet az Ungvári Hungarológiai Központban, amely a kárpátaljai magyar történetkutatás legendás alakjának, Várad-Sternberg Jánosnak állít emléket. A kiadvány méltó rekonstrukciója egykor elveszettnek hitt életművének, Zubánics László, az MTA külső köztestületi tagjának összeállításában. [...] A magyar tudomány napja alkalmából, 2023. november 7-én került sor a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet által kivitelezett márványtábla felavatására. [...] Az avatáson részt vett Várad-Sternberg János menyee, Grican Anna, illetve unokája, Sternberg Alex, akik az eseményre nem érkeztek üres kézzel: egy nagyobb dobozban a történész dokumentumainak egy része volt, a dobozban található dokumentumok között volt egy kétoldalas gépelt szöveg – egy tartalomjegyzék... Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Nyolcadik alkalommal rendezték meg a Tudományos Vitadélutánt

Május 15-én nyolcadik alkalommal szervezte meg a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány a Tudományos Vitadélutánt, amely ezúttal is a Kárpátaljai Tudományos Diákköri Konferencia elő eseményeként valósult meg. A rendezvénynek a főiskola Apáczai Csere János Könyvtárának központi olvasóterme adott otthont. [...] A vitadélután előadói között neves egyetemi tanárok és akadémikusok kaptak helyet... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Előadás: A stressz hatása az egészségre

Mi is az a stressz? De vajon tényleg tudjuk, hogyan hat mindez a testünkre? Érezzük, hogy kimerülünk, de tisztában vagyunk-e vele, milyen fizikai folyamatok zajlanak le bennünk közben? Ezekre a kérdésekre is választ kaphattak azok, akik részt vettek a 2025. május 8-i egészségügyi, Vackó László belgyógyász által tartott előadáson a Munkácsy Mihály Magyar Házban. A rendezvény a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség és az MMMH új kezdeményezésének második állomása volt, amelynek célja, hogy

negyedévente neves orvosokat hívjanak meg, akik a kárpátaljai egészségügyben tevékenykednek... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Múzsza & Ihlet – A RIT nő tagjainak csoportos tárlata a Na'Conxypanban

A Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága (RIT) nő tagjai csoportos kiállításának a Na'Conxypan Galéria adott otthont. A galéria nyári szünet előtti utolsó tárlatán hét kárpátaljai magyar képző- és iparművész, textilművész, keramikus és grafikus alkotásait láthattuk. Az érdeklődők Baraté Ágnes, Berecz Margit, Hrabár Natália, Kalitics Erika, Kulin Ágnes, Veres Ágota és Jankovics Mária munkáit tekinthették meg. [...] Kulin Ágnes, a galéria kurátora köszöntőjében kiemelte, mind a hét művész a RIT tagja... Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Folytatódik a szakképzett lakosság kivándorlása

Már második alkalommal beszélnek rekord évről a Romániát végleg elhagyó lakosok számát tekintve: előbb 2022-ről, majd 2023-ról jelentették ki ezt, az Országos Statisztikai Intézet adatai alapján, megállapítva mindkét esetben, hogy Románia elveszített egy közepes vagy nagyobb megyényi embert. Azt is újdonságként kezelték, hogy a Romániába bevándorlók révén nőtt az ország lakosság idén. [...] Elemzők azonban megállapítják, hogy folytatódik a szakképzett lakosság kivándorlása. [...] Négy év alatt jelentősen nőtt a fiatalok munkanélkülisége Romániában, az ország az EU-ban a tizedik helyről a harmadik helyre ugrott fel ebben a tekintetben az Eurostat adatai alapján. ... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Az OECD rámutat, hogy tíz év reformkísérlet után miért kritikus még mindig a romániai oktatás helyzete

A kora gyermekkori oktatásra és az alapfokú oktatásra kellene többet és hatékonyabban költsön Románia, és aktívan támogatnia kellene a szakadékok megszüntetését a vidéki, hátrányos helyzetű közösségek, illetve a városi közösségek tanulási esélyei között, derült ki a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) kedden bemutatott jelentéséből. [...] A jelentés nyolc „oktatáspolitikai üzenetet” fogalmaz meg Románia számára, ezek egyrészt a szükséges reformok irányát szabják meg, másrészt az oktatás jelenlegi állapotát írják le. [...] „Néha az az ironikus helyzet áll elő, hogy ingyenes felsőoktatást kínálunk, de tandíjat kérünk a legkisebbektől, akik óvodába járnak. Ez nem hatékony felhasználása a közforrásoknak... Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Tanügyminiszter: A romániai gyermekek feléből gúnyt űzünk

Diagnosztikai jelentést mutatott be hétfőn Daniel David tanügyminiszter a romániai oktatásról és kutatásról. Konkrét javaslatok között szerepel, hogy a címzetesség ne tartson nyugdíjig, hanem ötvenként értékeljék ki a tanárok teljesítményét, a tantervet pedig szerinte karcsúsítani kell és relevánsabbá kell tenni. [...] Az érettségi vizsga lebonyolításán egyelőre nem változtatna, de a nyolcadikosok képességfelmérőjét viszont már jövőre átalakítaná Daniel David oktatási miniszter... Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Szakértők: A parajdi bányavíz szivárgása régiós szintű természeti katasztrófát okozhat

Hartel Tibor, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Környezettudományi és Környezetmérnöki Karának oktatója szerint a parajdi bányavíz kiszivárgása nem csupán lokális baleset, hanem egy potenciálisan régiós szintű ökológiai katasztrófa kezdete. [...] Versenyfutás az idővel Parajdon: elkezdődött a Korond-patak elterelése, európai szakértők segítségét kérték. [...] A helyzet súlyosságára reagálva erdélyi geológusok pénteken szakmai állásfoglalást tettek közzé. [...] Silye Lóránd geológus, az MTA külső köztestületi tagja szerint a legoptimistább forgatókönyv szerint is csak drágán lehet újraindítani a parajdi bányát. [...] Kutató a parajdi helyzetről: A baj azért történt meg, mert a Salrom nem adott pénzt a megoldásra. [...] Már 2007-ben omlásveszélyre figyelmeztettek a parajdi sóbányát felmérő kutatók. [...] A környezetvédelmi civilszervezeteket okolja a sóbánya beomlását megelőző munkálatok elmaradásáért Bogdan Ivan gazdasági miniszter. [...] Székelyföld jelképének szomorú véget ért története – ahogyan a román sajtó látja. [...] Az alábbiakban időrendi sorrendben mutatjuk be a történeteket...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#) [teljes cikk 5 >](#) [teljes cikk 6 >](#) [teljes cikk 7 >](#) [teljes cikk 8 >](#) [teljes cikk 9 >](#) [teljes cikk 10 >](#)

Miközben mindenki Parajdra figyel, Háromszék szinte teljesen víz alá került

Miközben az országos figyelem a parajdi sóbányánál kialakult vészhelyzetre irányul, Háromszéken egy másik súlyos természeti probléma alakult ki: napok óta tartó intenzív esőzések miatt kilenc településen öntött ki a víz, több száz embert kellett kitelepíteni, és több száz hektár földterület került víz alá... Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

A Kárpát-medencei PRIME-felmérés romániai, Kolozs megyei eredményeit ismertették

Nem szeret iskolába járni a líceumi tanulók fele. Nem minden líceumban működik diáktanács, de ahol igen, ott sem kapják meg a megfelelő támogatást a tanulóktól, illetve a beleszólást és az autonómiát a tanintézet vezetőségétől. Az iskolások inkább érdekvédelmet várnak el a diáktanáctól, míg annak a tevékenysége inkább rendezvényszervezésben csúcsosodik ki. Amúgy a diáktanácsosok tevékenysége elég korlátozott, de olyan is előfordul, hogy még a saját belső szabályzatukat sem dolgozták ki. Ezek voltak annak a Kárpát-medencei, uniós finanszírozású kérdőíves kutatásnak a romániai eredményei, amelyet a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (EMTE) bonyolított le a 2023-2024-es tanévben, 51 – közülük nyolc Kolozs megyei – líceum részvételével. [...] Olyan intézetben kell elsajátítaniuk az iskolásoknak a demokráciára való nevelést, ami nem demokratikus – összegzett Toró Tibor egyetemi oktató, az MTA külső köztestületének tagja... Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Elkezdődhet a Minerva Kulturális Központ építése Kolozsváron

Több éves pereskedés után elkezdődhet a Minerva Kulturális Központ építése Kolozsvár belvárosában. A helyszínen tartott sajtótájékoztatón a beruházást megvalósító Iskola Alapítvány elnöke, Nagy Zoltán a belvárosi telekért a román állammal több mint tíz évig pereskedő Minerva Egyesület elnökével, Tibori Szabó Zoltánnal közösen számolt be a tervekről. Nagy Zoltán elmondta, az új magyar kulturális intézmény megvalósításának a becsült költségvetése 3,3 milliárd forint. [...] A város magyarsága 1919-ben határozta el, hogy nyomdát létesít a Brassai utcai telken, arra készülve, hogy Erdély Romániához csatolásával legyen hol magyar tankönyveket nyomtatni... Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Felsőoktatási vezetők és az RMPSZ közös választási üzenete: A magyar nyelvű oktatás jövője a tét

A romániai magyar egyetemek és magyar tagozatok vezetői az elnökválasztás kapcsán figyelmeztettek: a mostani politikai helyzet nemcsak általános európai értékekről, hanem a magyar nyelvű felsőoktatás jövőjéről is szól. [...] A romániai magyar anyanyelvi oktatást fenyegető veszélyekre figyelmeztetett az államfőválasztás május 18-i második fordulójára közzétett felhívásában a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ)... Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Közzolgáltatásaink helyzete volt az idei Szociológus Napok témája

A BBTE Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézete a KAB Szociológia és demográfia szakbizottságával együttműködésben május közepén ismét megszervezte a Szociológus Napok konferenciáját, amelynek alcíme Közzolgáltatásaink. Az állam, az egyház, a civil szféra és a piac szerepe volt. [...] A Kolozsvári Rádió riportjában az MTA külső köztestületi tagját, Dániel Botondot is meghallgathatják. A szervátültetés intézményi háttere és folyamata, együttműködés és kihívások címmel tartott értekezéssel kapcsolatban is sikerült elbeszélgetnünk az előadóval... Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#)

Hogyan válik a gyereknevelés projektmenedzsmétté – és miért olyan intenzív az anyaság?

Milyen rejtett elvárások szabályozzák a nők viselkedését a gyermeknevelésben? Hogyan válik az anyaság egyfajta szakértelemmé? Milyen elvárások alakítják azt, hogy mit jelent ma „jó anyának” lenni, és mi köze mindennek a társadalmi különbségekhez? Ezekre a kérdésekre kereste a választ Geambaşu Réka szociológus, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem oktatója, aki a Max Weber Intézetrel közösen szervezett Szociológus Napok első napján tartott előadásában az intenzív anyaság jelenségét vizsgálta. [...] Az előadás egyik központi állítása az volt, hogy az intenzív anyaság normája szorosan összefügg a neoliberális társadalmi és gazdasági berendezkedéssel. ... Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Podcast: Tar Gabriella-Nóra és Egyed Emese köteteit mutatták be

Tar Gabriella-Nóra Kis Játéknézőhely. Tanulmányok az európai és a magyar színháztörténet köréből, valamint Egyed Emese – mindketten az MTA külső köztestületének tagjai – Igaz barátságoknak és szíves szeretetnek tükröre: Florentina című, az Erdélyi Múzeum-Egyesület által kiadott kötetének bemutatójára került sor az Erdélyi Múzeum-Egyesület székházának előadótermében. A szerzőkkel Jakab Júlia és György Norbert beszélgetett, moderátor Buna Blanka-Boróka volt... Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#)

Kötet: Van-e magyar birodalom?

Bakk Miklós, az MTA külső köztestületi tagjának Nemzetállam és birodalom című, a kolozsvári Scientia Kiadónál frissen megjelent kötete egy tanulmányban, ha úgy tetszik, esszében igyekszik összefoglalni és rendszerezni korunk egyik, nálunk is éleződő nagy vitáját, amelyben a szemben álló feleket gyakran szuverenistáknak és globalistáknak nevezik. Ez az ellentét ma ideológiai, de benne a történelem, a geopolitika, a filozófia és az esztétika változatos érvei is ütköznek. A szerző mindezekből merítve tesz kísérletet egy értelmező keret felvázolására, nézőpontja Kelet-Közép-Európa és azon belül Erdély történelmi örökségét is tükrözi. [...] A hungarus-tudatú polgári csoportoknak és a 18. századi nemesség politikai együttműködésének még a perspektívája is felvillant, de

ez egy rövid ideig érzékelhető távlat volt, ugyanis a hamarosan fellépő „romantika és a liberalizmus részben magába szívta, részben maga alá temette a hungarus-tudatot”... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Kötetbemutató: Akik újra felfedezik az ezeréves határt

A Székelyföldi Vadászati Múzeumban április 17-én tartott könyvbemutatón a Határjárók a Kárpátokban sorozat hetedik, 2025-ben megjelent, A Kárpátkanyar hegyei, Bánkóta-hágó – Predeal című kötetet ismertették. E mai székelyföldi, erdélyi határjárást néhai Molnár Sándor csíkszeredai természetjáró, az Erdélyi Mária Út Egyesület elnöke alapozta meg, a határjárók a Magyar Királyság egykori határszakaszát követik a Kárpátokban. [...] Céljuk e határszakasz mai állapotának feltárása, felleltározása, ezeket az útvonalakat leírják, dokumentálják, fényképekkel látják el és kötetekben adják ki, eddig hét kiadványt sikerült megjelentetniük... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Dialóg: A politikai hatalom jelenleg bántalmazóként működik és a nemzet az áldozata

Van az igazságnak egy foka, amelyen túl a hallgatás már nem erkölcsi tartózkodás, hanem a struktúra része lesz. Perintfalvi Rita teológus éppen ezt a fordulópontot ragadja meg, amikor az egyházi abúzusokat feltáró munkáját kiterjeszti a politikai és társadalmi bántalmazás tereire. A Transtelex Dialóg estjén nemcsak a hatalom technikáiról, hanem azok lélektani természetrajzáról is beszélt: hogyan válik a gondoskodás ígérete manipulációvá, a lelki vezetés kontrollgyakorlássá, a hit nyelve pedig a politikai uralom eszközévé. [...] Perintfalvi erőteljes politikai meglátásai tulajdonképpen morális tételek is egy olyan korszakban, amikor újra meg kell válaszolnunk olyan alapkérdéseket, hogy mi a bűn, mi az igazság, és ki meri kimondani őket... Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

II. Aranyhíd cigány vers- és prózamondó verseny

Megszervezték az általános iskolásoknak a II. Aranyhíd cigány vers- és prózamondó versenyt a sepsiszentgyörgyi Írisz Házban. [...] Kicsiny kis fényemmel világítani fogok – énekelte bevezetőként és hangulatoldóként az Írisz Házban a versenyre érkező mintegy hetven általános iskolás gyermek. [...] Teljesen különböző korú, társadalmi háttérű, érdeklődésű gyerekekből áll össze ez a csapat... Forrás: Szekelyhon.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Anna Maria Popa, az Andrei Mureșanu Színház igazgatója

Sepsiszentgyörgyi gyökerekkel, bukaresti tapasztalatokkal rendelkező kultúrmenedzser, akit sokféle szerepkörben megismerhetett a közönség. Anna Maria Popával, a sepsiszentgyörgyi Andrei Mureșanu Színház igazgatójával indulásról, hazatérésről, öntörvényűségről és különös röghöz kötöttségről egyaránt beszélgettünk. [...] Sikerült megfelelően kezelnie az Erdély Romániával való egyesülésének századik évfordulójára előadott, Nu chiar 1918 (Nem éppen 1918) című produkció körüli botrányt? Emlékidézként: a 2018-as bemutató estjén román képviselőbe és mélységes felháborodásba öltözött csoport igyekezett megakadályozni a szerintük botrányos, a centenáriumot megalázó, annak szellemiségével szembeni kegyeletsértésként kategorizált előadást. [...] Magyar városban minőségi román színháza? Melyek voltak az eredendő mozgatórugói? – Mindenekelőtt a származásom: román anya és magyar apa gyermeke vagyok... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Béres László rendezővel beszélgettünk

Tizenkét évvel ezelőtt, 2013-ban óriási sikernek örvendett a Kolozsvári Magyar Operában bemutatott, gyerekektől hemzsegó musical, a Valahol Európában. [...] Két évad Valahol Európában után került le a Kolozsvári Magyar Opera palettájáról, mert a vezetés úgy érezte, a gyerekek megnöttek, egyesek kinöttek a szerepükből. Válogatást tartottunk [...] teljesen különböző korú, társadalmi háttérű, érdeklődésű gyerekekből áll össze ez a csapat... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Sepsibook: Ravasz székely festők vászonra rejtett titkai

Küllemében is szemrevaló, igényes kiadvánnyal jelentkezett az idén 80. életévét ünneplő Jánó Mihály sepsiszentgyörgyi művészettörténész, akinek Képhistóriák című, Barabás Miklós és Gyárfás Jenő válogatott műveit elemző kisesszéiből készült könyvét a SepsiBookon ismerhették meg az érdeklődők. Az ARTprinter Könyvkiadó gondozásában megjelent könyv sajátos utazásra kalauzolja a szépművészetek iránt érzékeny olvasót a két jelentős életművet hátrahagyó 19. századi alkotó köz- vagy kevésbé ismert műveinek elemzésével... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Sepsibook: Fekete Vince apokalipszise

Ha ilyen az apokalipszis, mint Fekete Vince legújabb, Gyönyörű apokalipszis című verseskötetében, még akár jókívánságként is használhatnánk e kifejezést, melyről azért legtöbbünknek mégiscsak a világvége jut eszébe elsőre. És ha Fekete Vince legújabb verseskötetében teljesen találomra belelapozunk, és ha engedjük, hogy a versek beszippantsanak, magukkal ragadjanak, csakhamar mi magunk találjuk meg a jelzőt az apokalipszis mellé:... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Cikksorozat: Dáné Tibor: Szülőházam helye

Dáné Tibor (1923-2006) a 80-as évek végén írt, kéziratban maradt önéletrajzi jellegű munkájában egy szucsági és egy kolozsvári családi ház felépülésének története köré szabadasszociáció-szerűen művelődéstörténeti mini esszék sorát kanyarítja. Az előkészületben levő kötetből olvasható alább egy részlet. [...] Vallasek Júlia, az MTA külső köztestületi tagja által gondozott cikkek... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Felavatták a BBTE új Orvos- és Egészségtudományi karát

A kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem hivatalosan megnyitotta 23. karát, az Orvos- és Egészségtudományi Kart az új székhelyen, a Mikó utca 9. szám alatt. A megnyitón megtudtuk: az épületben a kar dékáni hivatala fog működni. Az új karra már lehet felvételizni a nyáron, mivel a más karokon – biológia, kémia és fizika – elindított szakokat ide helyezik át. Nyáron több alap- és mesterképzésre lehet felvételizni, és lesznek magyar nyelvűek is. A megnyitón hangsúlyozták: az egyetemen 1775 és 1948 között volt orvosképzés, tehát most csak visszatérnek a hagyományokhoz... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Zsidó Ferenc és Tankó Andrea kapták a Romániai Írószövetség díjait

Zsidó Ferenc író, a Romániai Írószövetség Marosvásárhelyi Fiókjának tagja, a kisebbségi magyar irodalmi díjat kapta A fák magukhoz húzzák az esőt (Gutenberg Kiadó, 2024) című regényéért, Tankó Andrea pedig a magyar irodalmi debütdíjat vehette át A ránc gyermekei (Holnap Kiadó, 2024) című novelláskötetéért... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

A szatmárnémeti magyar társulat kapta a két legfontosabb díjat az UNITER-gálán

A Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulatának III. Richard című előadása kapta a legjobb előadásnak, valamint a legjobb rendezésnek járó díjat a Román Színházi Szövetség (UNITER) Craiován tartott gáláján. [...] A zsűri által a legjobb előadásnak ítélt, Vecsei H. Miklós fordítása alapján színpadra állított Shakespeare-drámát Albu István rendezte... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Felavatták az unitárius kollégium felújított fizika- és biológiamúzeumát

Sok érdekes, 19. századi, Kolozsvárról vagy akár az országhatáron túlról származó tárgyak találhatók meg a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium két múzeumában – a Gelei József természettudományi és a Körmöczy János fizikamúzeumban, amelynek avatóját kedden délelőtt tartották. A múzeum felújításában többek között a Babes-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) néhány oktatója, köztük az MTA külső köztestületének tagjai, Osváth Gergely, Kis Boglárka Mercedesz, Silye Loránd és az iskola tanulói is részt vettek. [...] Popa Márta, a kollégium igazgatója, fizikatanár elmondta: megtalálták Brassai Sámuel kézzel írott leltárját is... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: Az egyetlen magyar, akinek valós esélye volt rá, hogy felüljön a pápai trónra

A reneszánsz korig kell visszamennünk az időben, hogy olyan magyar egyházi vezetőt találjunk, aki valóban jó eséllyel pályázott rá, hogy Szent Péter örökébe lépjen. [...] Bakócz Tamás az 1513-as konklávé első szavazási körében a második legtöbb voksot kapta, de aztán alulmaradt egy Medici bíborossal szemben... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

A nehézségek ellenére is megszervezik a Harag György Centenárium Emlékhetet

Példa nélküli helyzet állt elő a Kolozsvári Állami Magyar Színházban, ugyanis anyagi okok miatt veszélybe került a Harag György Centenárium Emlékhet megszervezése. A nehézségek ellenére a jelek szerint június 1–9. között a társulat megtartja a neves rendező, színész, Harag György emléke és munkássága előtt tisztelgő eseménysorozatát. [...] Erről, és az emlékhét kínálatáról Tompa Gábor igazgató beszél a Kolozsvári Rádió Kontúr című műsorában. Majd Harag György rendezőt hallják egy 1984-ben, Nagyváradon készült felvételtől... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Középiskolásoknak hirdet pályázatot a BBTE és a Kriza János Szakkollégium

A cél, hogy az otthonokban található értékes, már-már múzeumi tárgyakat a nagyközönség is megismerhesse. [...] A pályázat kiírói arra biztatják a diákokat, hogy öltse magukra a muzeológus szerepét. Válasszanak ki egy olyan tárgyat, amely a család múltjára, egy családtagra, egy eseményre emlékeztet. Ezekről a tárgyokról várnak 2–5 perces rövidfilmet... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Kitekintő: Több mint 82 millió lejt költött a kormány a külföldi román templomok támogatására idén

Összesen több mint 82 millió lejt költött a diaszpórában élő románok egyházi támogatására idén a román kormány, derül ki a G4Media összefoglalójából. [...] A májusi kormánytámogatás fő kedvezményezettjeinek célországa: Olaszország, Spanyolország, Franciaország és Ausztrália... Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

A Szlovák Földalap fű alatt folytatja a Beneš-dekrétumok alapján indított földterületek elkobzását

A Szlovák Földalap 2023-ban újraindította azt a folyamatot, amely során a magyarok és németek kollektív bűnösségét kimondó Beneš-dekrétumokra hivatkozva vesznek állami tulajdonba mezőgazdasági területeket, ismertette közös sajtótájékoztatóján a Magyar Szövetség elnöke, Gubík László és Bugár Viktor jogász. [...] Gubík László, a Magyar Szövetség elnöke a sajtótájékoztatón arról beszélt, hogy [...] nem az összes Beneš-dekrétum jelent problémát, csak az a 13, amely a kimondja a magyarok és németek kollektív bűnösségét. [...] Rámutatott, a földalap által követett eljárás, a föllekobzásnak a névegyezés alapján történő bevezése, megengedhetetlen jogbizonytalanságot teremt. [...] Gubík Lászlóval, a Magyar Szövetség elnökével Juhász László beszélgetett a szerdai Reggeliben... Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) > [teljes cikk 3](#) > [teljes cikk 4](#) >

A lőcsei Donatello-szobor olyan kaliberű felfedezés, mintha egy Leonardo-portré került volna elő

Világviszonylatban is egyedülálló az a mellszobor, amely a lőcsei Szlovák Nemzeti Múzeum alá tartozó Szepesi Múzeum gyűjteményének része. A mantovai Gonzaga uralkodócsaládból származó Cecilia Gonzagát ábrázoló, carrarai márványból készült szobor valószínűleg Donatello reneszánsz szobrász alkotása, melyet a reneszánsz mester valamikor a 15. század közepén készíthetett. [...] Az életnagyságú mellszobor azonosításán Marta Herucová művészettörténész, a Szlovák Tudományos Akadémia Művészettudományi Központjának munkatársa dolgozik. [...] Kiszivárgott egy videó, amelyen Lukáš Machala, a kulturális minisztérium szolgálati hivatalának főtitkára kapucnival a fején, kommandósok kíséretében elszállítja a Donatello-szobrot a lőcsei múzeumból. [...] Lőcse városa visszavárja a múzeumból elvitt Donatello-szobrot... Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) > [teljes cikk 3](#) > [teljes cikk 4](#) >

Új könyv Komárom város 16. századi történelméről

A Komárom történetével foglalkozó történészek meg szokták jegyezni, hogy a 16. század vége kapcsán még hiányoznak az alap kutatások – vagyis sok mindent nem látunk tisztán. E tekintetben Bagi Zoltán Péter történész, a Győr Megyei Jogú Város Levéltára jelenlegi vezetőjének könyve megannyi eseményt, információt villant fel, amelyek mind fontos adalékok lehetnek egy majdani összképhez. A történész összesen 140 „Fuggerzeitung”-ot szemlézett, illetve fordított le. [...] A hírleveleket szemlélő okmánytáron kívül azonban nem csak egyszerű forrásközlésről van szó... Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk](#) >

Megjelent a Harmos Károlyról szóló monográfia

Megjelent Marta Herucová, pozsonyi művészettörténész Harmos Károlyról, „a képzelet és a valóság határán alkotó polihisztorról” szóló, kétnyelvű monográfiája, amely bemutatóját nemrég a komáromi Duna Menti Múzeumban tartották. A kötet ötletgazdája a tíz évnél fiatalabb kutatómunka gyümölcset megjelentetett Peter Chalupa, a Petrus Kiadó tulajdonosa volt. A könyvbemutató kapcsán a házigazda intézmény Harmos-műgyűjteményének több darabját is kiállították, melyek előzetes egyeztetés után, csupán két hétig szemrevételezhetők a Kultúrpalota földszintjén. [...] Peter Chalupa jelenkorunk legkeresettebb, legelismerőbb művészettörténésze nevezte Marta Herucovát, akinek a kutatómunkássága elsősorban a 19. század festő- és szobrászművészetére fókuszál... Forrás: Muzsa.sk: [teljes cikk](#) >

Kötet: Életmesék Udvardon

2025. május 29-én, csütörtök délután az udvardi Kultúrház adott otthont a 10. Életmesék kötet ünnepélyes könyvbemutatójának. A kiadvány szerzői, Molnár Kriszta és Szendi Tünde olyan élő történelem-mozaikokat gyűjtöttek össze, amelyek a Vág és Garam köze falvainak, közösségeinek sorsát, mindennapjait, személyes történeteit őrzik meg, irodalmi igényességgel. [...] Az Életmesék-projekt 2014-ben indult egyetlen próbálkozásként, amely az idős emberek elbeszéléseinek gyűjtésére épült. Azóta 11 év telt el, 259 interjú készült, és 80 település életéből születtek írásos emlékek, teljesen önkéntes alapon... Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk](#) >

Bagoly mondja május havi adásai

A második világháború utolsó fázisában a térségünkön átvonuló szovjet katonák és a hazai civil lakosság viszonya kényes és máig nem kibeszélt része a második világháború történetének. Oralhistory interjúi során azonban Körös Zoltánnak, a Fórum Intézet kutatójának ezzel a témával is szembesülnie kellett. Bár az áldozatok máig nem beszélnek erről, az erőszak a mai Dél-Szlovákiában is jelen volt. [...] A kultúrák és nyelvek keveredésének, a többnyelvűség világában az irodalom is új sajátosságokat vesz magára. Ennek az egyik megnyilvánulása a transzkulturalizmus, amely a szlovákiai magyar irodalomban is erősen jelen van. A Bagoly mondja podcast új adásában Németh Zoltán irodalomtörténész, a varsói egyetem professzora beszél erről Rácz Vince mikrofonja előtt... Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) >

A 29. Katedra Történelemverseny döntője

A Katedra Polgári Társulás szervezésében június 2-án zajlott le a Katedra Történelemverseny 29. évfolyamának döntője, amely Széchenyi István, de tágabb értelemben a Széchenyi család körül forgott. A témaválasztás apropóját az adta, hogy 1825-ben – vagyis kétszáz éve – a pozsonyi országgyűlés elfogadta gróf Széchenyi István felajánlását, és megalapította a Magyar Tudományos Akadémiát. A Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Pedagógiai Karának és Közép-európai Tanulmányok Karának termeiben folyó megmérettetésen 14 csapat mérte össze a tudását... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Bevilagua Olga, múzeumi dolgozó

Bevilagua Olga immár több mint 40 éve végzi a felvidéki kulturális örökség feltárására és megmentésére irányuló munkáját a Csallóközi Múzeumban. Vele beszélgetünk a műtárgykezelés mindennapi kihívásairól, szépségeiről és jelentőségéről. [...] A gyűjtemény vezetése napjainkban is Olga feladatai közé tartozik. – A műtárgykezelés azonban nemcsak a gyűjtésből áll. A múzeum munkatársai gondoskodnak a tárgyak megfelelő tárolásáról és állagmegóvásáról is. Az állományvédelmi feladatok, mint a rozsdától való tisztítás, gombásodás elleni védelem, vagy a textiliák portalanítása időről időre visszatérő munkafázisok. [...] Csallóközi Múzeum műtárgygyűjteménye közel 12 000 darabból áll... Forrás: Muzsa.sk: [teljes cikk >](#)

Podcast: Hogyan vált az egykori szarvasi kisdíákbl Csehszlovákia egyik megalapítója?

Demmel József történész Milan Rastislav Štefánik szarvasi gimnáziumi éveiről írt könyvével elnyerte a szlovák Dominik Tatarka-díjat. [...] Engem ugyanis a Štefánikról szóló hőstörténet, illetve hazaárulásának a története helyett sokkal inkább egy harmadik történet foglalkoztatott: egy szegény, Magyarország határvidékén élő evangélikus lelkész családjába születő szlovák fiú sorsa, akinek szülőfalujából kikerülve alkalmazkodnia kellett a dualista Magyarország világához. [...] Légy szláv mindhalálig? című kötetéért a történész magyarországi alkotóként elsőként vehette át a rangos szlovák Dominik Tatarka-díjat, ennek kapcsán beszélgetett vele Rácz Vince, a Pátria rádió riportere... Forrás: Patria24.sk: [teljes cikk >](#)

Nőügyek hatása a szlovák nemzeti mozgalomra

A szlovák nemzeti mozgalmat Štúrnak szinte az alapjaitól kellett felépítenie, ami meggyőződése szerint teljes embert kívánt. A családalapítás és annak fenntartása viszont nagyon is beszűkítette volna a mozgásterét. [...] Természetesen azonban a szlovák nemzeti mozgalom legtöbb tagja nem tudta (és ami fontosabb – alighanem nem is akarta) kivonni magát a szerelmi kapcsolatok és a családalapítás örömei alól... Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

A Kassai Műszaki Egyetem is részt vesz a szennyezett Sajó feltérképezésében

A Kassai Műszaki Egyetem egy határon átnyúló projekt keretében vizsgálja meg a Sajó folyó jelenlegi állapotát, amelyet közel három éve szennyez az Alsósajó település mellett található bányavajatokból áramló bányavíz. A kassai egyetem több mint 300 000 euró uniós támogatást kapott a vizsgálat és a feltérképezés elvégzésére... Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Kiss A. Kriszta komáromi könyvbemutatóján jártunk

A Jókai Közművelődési és Múzeum Egyesület a Villa Camarum Polgári Társulással közösen, május 30-án a komáromi Zichy-pont Közösségi Központban tartotta meg a marosvásárhelyi származású, jelenleg az anyaországban élő irodalomtörténész, elsőkötetes író, a szegedi Jókai 200 kutatócsoport tagja A fiú, aki mindent el akart mesélni című, kisiskolásoknak szánt könyvének bemutatóját. [...] Azt már a vendégtől tudtuk meg, hogy inkább kutatónak és szerkesztőnek tartja magát, mint írónak, hiszen korábban még egyetlen könyvet sem írt. Ezt az első a Móra Könyvkiadó felkérésére tette ezért, mert annak illetékesei a történelmi hitelesség miatt nem szépíró, hanem inkább őt, a Jókai 200 kutatócsoport tagját bízták meg ezzel a feladattal... Forrás: Muzsa.sk: [teljes cikk >](#)

Interjú Kiss László orvos történésszel

Kiss László, az MTA külső köztestületi tagjának neve fogalom a hazai orvos történet iránt érdeklődők körében – nemcsak a Felvidéken, hanem a Kárpát – medence-szerte. Pályafutása során gyakorló orvosként, kutatóként, oktatóként és íróként egyaránt maradandót alkotott. Nemrégiben Komáromban vehette át a Szlovákiai Civil Becsületrend díjat, amely elismerés apropóján készült vele az alábbi interjú. A csilizradványi otthonában, hatezer kötetes könyvtárának csendjében fogadott bennünket, ahol tudományos munkáinak nagy része is született. [...] Orvos kutatásai főként a Felvidék orvos történetére fókuszálnak, különösen a 18–19. századra. Miért éppen ez a korszak és földrajzi terület ragadta meg a figyelmét?... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Interjú Morva Mátyás prózáiróval

Május 28-án mutatták be Dunaszerdahelyen a Szlovákiai Magyar Szép Irodalom 2025 című antológiát, amely 37 felvidéki kötődésű szerző – írók és költők – válogatott műveit tartalmazza. A kötet 30 különböző Kárpát-medencei irodalmi lapban és online portálon 2024-ben megjelent írásokból szemezget, reprezentatív képet adva a kortárs szlovákiai magyar irodalom sokszínűségéről. [...] A válogatást immár második alkalommal Morva Mátyás fiatal prózáíró és publicista, a Szlovákiai Magyar Írók Társaságának választmányi tagja állította össze. Vele beszélgettünk mások mellett arról, hogy miképp zajlott az antológia szerkesztési folyamata, milyen elvek szerint válogatta a műveket. [...] Néha azt érzem, hogy a szlovákiai magyar irodalom nem feltétlenül akar már szlovákiai magyar irodalom lenni. [...] Azt vesszük észre, hogy elsősorban a fantasztkum és a horror fogja meg őket; szépirodalmat, pláne szlovákiai magyart kevésbé olvasnak. A kárpát-medencei magyar irodalmi szintéren egyértelműen az erdélyi dominál...
Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

A szlovák–magyar történelemmel kapcsolatos tévhitek kerülnek terítékre a Történelemtanárok Egylete konferenciáján

Az ismeretterjesztő magazinok kiadása után most más formában is folytatja a magyarok és szlovákok közös történelmi mítoszainak leleplezését a Történelemtanárok Egylete és a Napunk. Októberben nagyszabású konferenciára kerül sor Budapesten. [...] A kerekasztal-beszélgetés résztvevői Galán Angéla, Jakab György, Simon Attila az MTA külső tagja és Szalay Zoltán, a vitavezető pedig: Stumpf András, a Válasz Online főszerkesztője... Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

DIASZPÓRA

Ismertető: Újra itthon - Tar Károly új könyveiről

A Minden mindig mese című könyv olvasószerkesztőjeként ide illően magam is szólni szeretnék Tar Károly újabb műveiről és róla magáról is, mert úgy vélem, itthon kevésbé ismert és elismert íróról van szó. Évtizeddel ezelőtt én is csak néhány könyvét, folyóiratokban, lapokban megjelent írását olvastam. [...] Két folyóiratot alapított és szerkesztett Svédországban: az Ághegy című skandináviai magyar irodalmi és művészeti folyóiratot, amely egyben tízkötetes, a skandináviai magyar alkotók antológia is, valamint a Magyar Liget családi lapot. Az Ághegy Könyvek sorozatban 49 könyvet szerkesztett. Magyar rádiót is vezetett Svédországban, és a bevándorlók Över Gränsen (Határokon túl) c. lapjának volt a főszerkesztője, hatvanöt éve ír és szerkeszt lapokat. A Magyar Újságíró Szövetség Aranytollal tüntette ki... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

A magyar irodalom ünnepe Londonban

A Magyar Kultúra és Örökség Alapítvány szárnyai alatt működő Angliai Magyar Versmondók Egyesülete június 14-én hatodik alkalommal szervezi meg az Angliai József Attila Vers- és Prózamondó Versenyt a Londoni Magyar Házban, Magyarország londoni nagykövetsége támogatásával. A 2017-ben alakult szervezet elnöke és alapítója, a topolyai származású Verbászi Beáta, Radnóti- és Kaleidoszkóp-díjas előadóművész, Vass Borsodi Borbála tanárnő egykori tanítványa elmondta, hogy ezúttal is három kategóriában tudnak részt venni az Egyesült Királyságból és Európa más országaiból nevező gyermek-, ifjúsági- és felnőttkorú szavalók. [...] Verbászi Beáta végül elárulta azt is, hogy a rendezvény vérkeringésébe igyekszik bevonni az országban működő 24 hétvégi magyar iskolát... Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)